

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	R. van Straaten & J. Hoogenboom	Datum	11 februari 2021
Doorkiesnummer	14 030	Kenmerk	8555652
E-mail	r.van.straaten@utrecht.nl	Onderwerp	Veerkracht in coronatijd
Bijlage(n)	Geen	Beleidsveld	Bestuurlijke Zaken

Geachte leden van de raad,

We hebben in onze stad nu bijna een jaar te maken met de zeer ingrijpende coronapandemie. Het vraagt om zware maatregelen om dit virus het hoofd te kunnen bieden, waarbij het uiterste wordt gevraagd van onze stad en haar inwoners. De gevolgen zijn groot en laten geen Utrechter onberoerd. Jong of oud, gezond of kwetsbaar, alleenstaand of met een gezin – de pandemie en de maatregelen om die in te dammen raken ons. En de crisis en maatregelen zijn nog niet voorbij. Wij sturen u deze brief omdat we zien dat de boog langdurig gespannen staat. Als college ondernemen wij extra acties om de veerkracht van de stad te voeden en Utrechters - waar mogelijk – perspectief te geven. Hierover gaat deze brief.

Investeren in bestrijden maatschappelijke gevolgen van de crisis

Vanaf het eerste moment hebben we geïnvesteerd in het bestrijden van de maatschappelijke gevolgen van de crisis. Onze inzet is steeds geweest om de schrijnende gevolgen voor onze inwoners, ondernemers en alle andere mensen die de gevolgen van de crisis ondervinden, zoveel mogelijk te verzachten. En daarnaast om perspectief te blijven bieden en een duurzaam herstel uit de crisis te bevorderen. Dit alles binnen onze beïnvloedings sfeer en aanvullend op de maatregelen die de Rijksoverheid neemt.

In de programmabegroting 2021 is een viertal steunpakketten met een totale investering van ruim 100 miljoen euro opgenomen, gericht op het verlichten van schrijnende gevolgen voor de groepen die het hardst geraakt worden en het investeren in herstel. De koers 'gezond stedelijk leven voor iedereen' is daarbij ons kompas.

In de begroting voor 2021, die op 4 december 2020 door uw raad is aangenomen, is een viertal steunpakketten met een totale investering van ruim 100 miljoen euro opgenomen:

1. Essentiële voorzieningen in stad, wijk en buurt: zo veel mogelijk in stand houden van essentiële voorzieningen tijdens de anderhalvemeterfase;
2. Versterken bestaanszekerheid: versterken van bestaanszekerheid voor Utrechters en het tegengaan van de negatieve sociale effecten van de crisis;
3. Werken, opleiden en begeleiden: organiseren van een effectief pad naar werk en opleiding door extra te investeren in werkgelegenheid en het opleiden, om- en bijscholen en begeleiden van kwetsbare mensen naar een toekomstbestendige baan;
4. Investeren met maatschappelijk rendement: stimuleren van de economie en duurzame werkgelegenheid door versneld en gericht te investeren in bijvoorbeeld wonen, energie, mobiliteit, groen, openbare ruimte/ klimaat en gezondheid.

We blijven anticiperen op wat komen gaat. We staan hierin niet alleen als gemeente. We zien hartverwarmende initiatieven uit de stad (we hebben er ook al vele ondersteund vanuit het initiatievenfonds), inwoners die voor elkaar zorgen en instellingen en ondernemers die met de grootst mogelijke creativiteit iedere keer weer er het beste van proberen te maken. Marije Lieuwens nam het initiatief om door de hele stad posters met een afbeelding van Dick Bruna en de tekst 'Utrecht, zorg goed voor elkaar' te verspreiden. Utrechtse horecaondernemers brachten hun voedselvoorraad naar de voedselbank toen ze moesten sluiten door de lockdown. En zeer recent stelden de vele Utrechtse muziekgezelschappen en instellingen verenigd in het Utrechts Muziek Overleg de GGD voor om live muziek ten gehore te brengen op de vaccinatielocatie in de Jaarbeurs. Op dit moment worden de mogelijkheden hiervoor onderling verkend. Er volgen nog meer acties om het vaccineren aantrekkelijk te maken, hierom heeft uw raad ook verzocht. Dit is slechts een greep uit de vele spontane initiatieven vanuit de stad. Lichtpuntjes in een donkere tijd.

Duur en intensiteit van de crisis stelt ons allen op de proef

Toch staat onomstotelijk vast dat de crisis langer duurt dan we aanvankelijk dachten en hoopten. De maatregelen duren langer en zijn ingrijpender dan verwacht en wat eerder een doemscenario leek, is inmiddels werkelijkheid. Hoewel de anderhalvemeterfase voor sommigen al bijna 'het nieuwe normaal' is, heeft de huidige situatie grote gevolgen voor de mentale weerbaarheid. Het zorgt bij veel mensen voor onzekerheid over hun gezondheid, hun baan, inkomen of onderneming. Mensen missen het sociale contact met familie, vrienden en collega's. Ons uithoudingsvermogen wordt sterk op de proef gesteld. Ook zien we polarisatie toenemen.

De onzekerheid over onder andere het verdere verloop van de coronacrisis, de economische ontwikkeling en de compensatie door de Rijksoverheid blijft groot. We zien dat er op de korte termijn, nu de crisis langer en dieper is, iets extra's nodig is. Utrechters worden geraakt in hun vertrouwen over de toekomst en de rol van de overheid. Daarom willen we de komende periode extra werk maken van perspectief bieden en veerkracht voeden. Gericht op die groepen en sectoren die het nodig hebben. In de resultaten van een recent uitgevoerde flitspeiling onder een groep van 330 Utrechters zien we dat Utrecht ten opzichte van Amsterdam, Rotterdam en Den Haag een relatief optimistische en veerkrachtige bevolking heeft. Een indicatie daarvoor is dat Utrechters zich bijvoorbeeld minder zorgen maken om hun baan en inkomenspositie minder zorgen dan bewoners van de andere drie grote steden. Op dit optimisme en deze veerkracht willen we als college bouwen om de stad sterker uit de crisis te laten komen. En tegelijkertijd komt uit de peiling ook dat 37% van de inwoners zich zorgen maakt over hun inkomen in de toekomst. Dat is een ernstig signaal.

Aandacht voor psychologische en maatschappelijke impact

Tijdens het persmoment op 8 februari jongstleden vestigde de premier de aandacht op de steeds groter wordende psychologische en maatschappelijke impact van alle maatregelen, zoals de verlengde avondklok. Het kabinet heeft aangekondigd op korte termijn met een aanpak te komen die onder meer is gericht op het bieden van perspectief voor jongeren, eenzaamheid tegengaan en inzet op het verkleinen van gezondheidsverschillen. De premier gaf aan 'samen met de steden en dorpen te willen bouwen op wat er al is.' Hier geven wij graag op Utrechtse wijze invulling aan. Er wordt op meerdere niveaus gesproken met het kabinet/de Rijksoverheid over plannen en maatregelen die verlichting en/of perspectief brengen.

Veerkracht voeden

Om de veerkracht van de Utrechters te voeden en versterken, omarmen en ondersteunen we ten eerste initiatieven vanuit de stad. Ten tweede ondernemen zowel de gemeente als (maatschappelijke) organisaties in de stad op de door het kabinet benoemde aandachtsgebieden vele acties. Een aantal voorbeelden:

- In diverse wijken, waaronder Vleuten/De Meern en Leidsche Rijn, gaan we kinderen en jongeren naar sport begeleiden. Professionals in de sport leren zorgprofessionals welk beweegaanbod helpend kan zijn bij mentale problemen van kinderen en jongeren.

Burgemeester en wethouders

Datum 11 februari 2021
Ons kenmerk 8555652

- In de afgelopen week hebben we intensief met jongeren gesproken over wat zij zien en ervaren in deze coronatijd. We hebben gehoord hoe we hen kunnen helpen om perspectief te behouden en te bieden. U ontvangt hierover volgende week meer informatie.
- Samen met partners als DOCK en het Netwerk informele zorg zetten we stevig in op vindbaarheid, bijvoorbeeld door te adverteren op niet reguliere plekken. Mensen die zich eenzaam voelen weten zo waar ze terecht kunnen als ze hulp of steun zoeken. De organisaties staan klaar om die hulp en steun te bieden. Dit soort voorbeelden zien we op meerdere plekken in het bestaande netwerk rond eenzaamheid, 'Utrecht Omarmt'. Dit netwerk bestaat uit zo'n 200 partners die op hun eigen manier een bijdrage tegen eenzaamheid leveren. Bestaande partijen (en bewoners) slaan de handen ineen, breiden hun activiteiten uit en verstevigen hun samenwerking juist ook in coronatijd en spelen zo in op de behoefte van bewoners in deze moeilijke tijd. We faciliteren dit en maken deze verbindingen zoveel mogelijk zichtbaar, zodat ze als goede voorbeelden kunnen werken.
- Stadslab RAUM heeft onder de titel 'Living Apart Together' een stadsonderzoek, expositie en programma [gemaakt](#) rondom de toenemende eenzaamheid in steden. Het onderzoek loopt door t/m 7 maart 2021. Met de inzichten die worden verkregen, worden vanuit de creatieve invalshoek nieuwe oplossingen bedacht om eenzaamheid tegen te gaan.
- Versneld verruimen van de mogelijkheden om te bewegen in de openbare ruimte (denk aan attributen voor *urban sports* en stoutergras) en een upgrade van het aanbod in de wijk op pleinen, *playgrounds* en *dance courts* met extra inzet van buurtsportcoaches en Jongerenwerk Utrecht.

In het vragenuur van 4 februari jl. hebt u - zeer terecht - aan de orde gesteld dat er een grote groep Utrechters 'aan het front' zich dag en nacht inzet voor het welzijn en de gezondheid van onze bewoners. We hebben afgesproken samen op te trekken om hen een hart onder de riem te steken.

Sinds het uitbreken van de coronapandemie in Nederland in maart 2020 hebben we ons best gedaan om met bewoners in gesprek te gaan over de vraag hoe zij het volhouden in deze crisis en wat zij van de gemeente verlangen. Zo hebben we bijvoorbeeld een reeks gesprekken gevoerd met Utrechters via aselecte loting onder de titel 'Hoe gaat het met U(trecht)?'. Deze collegegesprekken met de stad worden de komende periode gecontinueerd. Daarnaast zijn de wijkwethouders, binnen wat kan door de coronamaatregelen, regelmatig in 'hun' wijken te vinden om signalen op te vangen en het gesprek aan te gaan met Utrechters.

Lessen leren voor na de lockdown

Naast perspectief bieden en veerkracht voeden in de crisis, zijn we natuurlijk ook bezig met de periode na de lockdown. Utrecht wil een plek zijn waar lessen worden geleerd hoe een 'intelligente heropening' na de lockdown mogelijk is. Zo vinden op 15 en 20 februari twee *fieldlabs* plaats in het Beatrixgebouw. Het gaat om een zakelijk congres en een optreden van Guido Weijers. Fieldlab Evenementen doet onderzoek tijdens events, gericht op het vergaren van kennis en data rondom evenementen in tijden van Corona. Fieldlab is op zoek naar meerdere bouwstenen die bijdragen aan preventie en reductie van het risico van verspreiding van het Covid-19 virus (of eventueel toekomstige varianten). Aan de hand van de onderzoeksresultaten wordt toegewerkt naar veilige en verantwoorde evenementen met een verhoogde bezoekerscapaciteit, zoals voorheen.

Fieldlab Evenementen is een gezamenlijk initiatief vanuit de evenementensector, verenigd in het EventPlatform, de Alliantie van Evenementenbouwers en de Rijksverheid. Het heeft als hoofddoel de evenementenbranche terug naar het oude normaal te brengen. Het is mede opgezet met wetenschappers en kennisinstellingen, de Topsectoren Creatieve Industrie en Life, Sciences & Health en CLICKNL. Het programma wordt ondersteund door de ministeries van VWS, OCW, EZK en JenV.

Ook is er, op ons initiatief, een pilot met de titel 'veilige en verantwoorde opening horeca' voorbereid door de Utrechtse afdeling van Koninklijke Horeca Nederland en de GGD regio Utrecht.

Burgemeester en wethouders

Datum 11 februari 2021
Ons kenmerk 8555652

In deze pilot, waar een restaurant met barfunctie, een fastfoodrestaurant en een restaurant aan deelnemen, worden lessen voor het hele land opgedaan over hoe heropening van de horeca veilig kan. Het voorstel voor deze pilot ligt momenteel ter goedkeuring bij de Rijksoverheid. Zodra er toestemming is verleend, kan de pilot binnen twee weken starten.

Daarnaast voeren wij gesprekken met alle sectoren in de stad over hoe er te zijner tijd op versoepelingen van de coronamaatregelen kan worden ingespeeld. Het gaat dan bijvoorbeeld om detailhandel, cultuur, sport, horeca en onderwijs. Zodat we klaar staan voor áls het zover is.

Tot slot

Utrecht is een stad met een optimistische en relatief veerkrachtige bevolking. Vergeleken met de andere grote steden kijken Utrechters positiever naar de toekomst. Toch zullen de effecten van de coronacrisis nog lang resoneren in onze stad. Samen geven we de toekomst vorm. Door initiatieven uit de stad te omarmen en te ondersteunen, als college zelf acties te ondernemen gericht op het voeden van de veerkracht en door aan te sluiten op het kabinetsbeleid creëren we zo veel mogelijk licht en lucht voor de Utrechters, zodat de stad sterk uit de crisis komt.

Wij houden u op de hoogte van het verloop van de acties en initiatieven via de tweewekelijkse corona-update aan uw raad.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,